

Горяінова Л. В.

БЮДЖЕТНИЙ ДЕФІЦИТ

Поки економіка країни функціонувала без великих збоїв і забезпечувався визначений рівень її ефективності за допомогою адміністративної системи, у доходах і видатках бюджету не було видно явних ознак хвороби. Але як тільки адміністративна система почала розвалюватися і вже не могла вольовими методами забезпечувати нормальне співвідношення між доходами і витратами, так відразу хвороба економіки вийшла назовні, проявивши себе через величезний ріст бюджетного дефіциту. Уникнути дефіциту теоретично досить просто – скоротити видатки або збільшити податки. Однак на практиці, як правило, це зробити досить важко, а іноді й неможливо. Основні фактори зростання дефіциту бюджету: збільшення оборонних видатків; зростання виплат за державним боргом; збільшення трансфертних платежів; зниження податків. У програму конкретних заходів щодо скорочення бюджетного дефіциту варто включити і послідовно проводити в життя такі заходи, що, з одного боку, стимулювали б приплив коштів у бюджетний фонд країни, а з іншого боку – сприяли скороченню державних витрат, тобто: зміна напрямків інвестування бюджетних засобів у галузі народного господарства з метою значного підвищення фінансової віддачі від кожної гривні; зниження воєнних витрат; зберігання фінансування лише найважливіших соціальних програм; мораторій на прийняття нових соціальних програм, що потребують значного бюджетного фінансування; заборона Центральному банку країни надавати кредити урядовим структурам будь-якого рівня без належного оформлення заборгованості державними цінними паперами. Останнім часом через неправильне проведення за бюджетними рахунками певних операцій фактично здійснювалось зниження розміру дефіциту бюджету, оскільки розмір витрат бюджету на погашення основної суми боргу за іноземними кредиторами, гарантованими урядом, значно перевищував надходження на рахунок відшкодування бюджетних витрат від підприємств-боржників. В умовах ринкової економіки дефіцит може бути корисним у випадку, коли при спаді виробництва держава витрачає більше грошей, ніж одержує: він забезпечує збільшення попиту, в тому числі купівельної спроможності населення. Споживачі починають більше купувати, підприємці - більше продавати. Внаслідок цього зростають обсяги виробництва і скорочується безробіття.

У науковій літературі зустрічаються положення, що дефіцит бюджету може мати позитивний вплив на поживлення економічного життя. З цим можна погодитися тільки частково, тому що не сам дефіцит може сприяти економічній активності, а методи його використання. Економіка України потребує значних фінансових ресурсів для проведення реформ у багатьох сферах. Обмеження фінансування дефіциту бюджету, за умов недостатності інвестиційних ресурсів, зменшує обсяги видатків, що спрямовуються на розвиток економіки та розв'язання соціальних проблем. Отже, необхідна активна державна політика, яка була б направлена на збільшення фінансування бюджету країни.

Робота виконана під керівництвом ст. викл. каф. ЕтаОДСГ Чобіток В. І.